

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prednesené 15. júna 2017¹

Spojené veci C-688/15 a C-109/16

Agnieška Anisimovienė a i.
proti
BAB bankas Snoras,
Indėlių ir investicijų draudimas VĮ
(C-688/15)
a
Indėlių ir investicijų draudimas VĮ
proti
Alvydasovi Raišelisovi
(C-109/16)

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd, Litva)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Systémy ochrany vkladov a náhrad pre investorov – Smernica 94/19/ES – Smernica 97/9/ES – Pojem ‚vklad‘ – Pojem ‚bežná banková činnosť‘ – Pojem ‚peniaze uložené v prospech investora v súvislosti s investičnou činnosťou‘ – Priamy účinok smernice 94/19 a smernice 97/9 – Finančné prostriedky prevedené z bankových účtov jednotlivcov na účet vedený na meno úverovej inštitúcie, ktoré sú určené na zaplatenie ceny finančných nástrojov vydaných touto inštitúciou“

1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd, Litva) sa opäť obracia na Súdny dvor v rámci dvoch sporov, o ktorých má rozhodnúť, a ktoré súvisia s úpadkom jednej z litovských úverových inštitúcií.
2. Tak ako vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Súdneho dvora z 25. júna 2015, Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas², vnútroštátny súd žiada o výklad smerníc 94/19/ES³ a 97/9/ES⁴ s cieľom spresniť rozsah ochrany, ktorú tieto smernice poskytujú vkladateľom, resp. investorom.
3. Vnútroštátny súd sa konkrétne pýta, či sa uvedené smernice môžu uplatniť na sumy, ktoré úverovej inštitúcii odovzdali jej klienti s úmyslom zaplatiť buď za kúpu akcií, alebo za upísanie dlhopisov tejto inštitúcie. Vzhľadom na následnú platobnú neschopnosť bankovej inštitúcie boli obe transakcie napokon zmarené.

1 Jazyk prednesu: španielčina.

2 Vec C-671/13, EU:C:2015:418.

3 Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov (Ú. v. ES L 135, 1994, s. 5; Mim. vyd. 06/002, s. 252) zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/14/ES z 11. marca 2009 (Ú. v. EÚ L 68, 2009, s. 3).

4 Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov (Ú. v. ES L 84, 1997, s. 22; Mim. vyd. 06/002, s. 311).

I. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Smernica 94/19

4. V prvom, osemnástom a dvadsiatom odôvodnení sa uvádza:

„[1] keďže v súlade cieľmi tejto zmluvy treba napomáhať zosúlade[n] rozvoju[ ] činnosti úverových inštitúcií v celom spoločenstve odstraňovaním všetkých obmedzení práva ustanovovania [práva usadiť sa – *neoficiálny preklad*] a slobody poskytovania služieb, zvyšujúc súčasne stabilitu bankového systému a ochranu vkladateľov;

...

[18] keďže členský štát musí byť schopný vylúčiť určité kategórie zvlášť uvádzaných vkladov alebo vkladateľov, ak sa nenazdáva, že potrebujú zvláštnu ochranu, z ochrany poskytovanej systémami ochrany vkladov;

...

[20] keďže sa ponecháva princíp zosúladenej minimálnej hranice radšej na vkladateľa než na vklad; keďže je z tohto dôvodu vhodné brať do úvahy vklady uskutočnené vkladateľmi, ktorí buď nie sú uvedení ako držitelia účtu, alebo nie sú jedinými držiteľmi; keďže táto hranica musí byť preto použitá pre každého identifikovateľného vkladateľa; keďže toto by sa nemalo uplatňovať na podniky spoločného investovania, ktoré sú predmetom zvláštnych ochranných zásad, ktoré neplatia pre vyššie uvedené vklady.“

5. Podľa článku 1:

„Na účely tejto smernice:

1. ‚vklad‘ je aktívny [kladný – *neoficiálny preklad*] zostatok, ktorý vznikne z peňažných prostriedkov ponechaných na účte alebo z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok, ako aj z pohľadávok potvrdených listinou vydanou [ako aj pohľadávka vyjadrená vkladovým certifikátom vydaným – *neoficiálny preklad*] úverovou inštitúciou.

...

3. ‚nedostupný vklad‘ je vklad, ktorý je v zmysle zákonných a zmluvných podmienok, ktoré sa naň vzťahujú, splatný a má byť vyplatený, ale úverová inštitúcia ho ešte nevyplatila, pričom buď:

i) príslušné oprávnené orgány rozhodli, že z ich pohľadu úverová inštitúcia, ktorej sa to týka, nie je schopná v súčasnosti z dôvodov, ktoré priamo súvisia s jej finančnou situáciou, splatiť vklad a v súčasnosti ani nemá predpoklady, aby tak mohla urobiť neskôr.

... alebo

ii) súd vydal z dôvodov, ktoré priamo súvisia s finančnou situáciou úverovej inštitúcie, rozhodnutie, ktoré spôsobilo pozastavenie schopnosti vkladateľov vznášať požiadavky voči nej, ak by sa toto vyskytlo pred vydaním vyššie spomenutého rozhodnutia;

4. ‚úverová inštitúcia‘ je podnik, ktorého činnosť spočíva v prijímaní vkladov alebo iných splatiteľných peňažných prostriedkov od verejnosti a poskytovaní úverov na jeho vlastný účet;

...“.

6. Článok 2 stanovuje:

„Z náhrad prostredníctvom systémov ochrany vkladov sa vylučujú nasledujúce vklady a listiny:

- podľa článku 8 ods. 3 vklady uskutočnené inými úverovými inštitúciami v ich vlastnom mene a na ich vlastný účet,
- všetky listiny, ktoré by patrili pod definíciu ‚vlastné finančné zdroje‘ v článku 2 smernice Rady 89/299/EHS zo 17. apríla 1989 o vlastných finančných zdrojoch úverových inštitúcií,

...“.

7. Článok 3 ods. 1 znie:

„Každý členský štát zabezpečí, aby na jeho území bol zavedený a oficiálne uznaný jeden alebo viac systémov ochrany vkladov. Okrem okolností uvedených v druhom pododseku a v odseku 4 žiadna úverová inštitúcia povolená v tomto členskom štáte podľa článku 3 smernice 77/780/EHS nemôže prijímať vklady, ak nie je členom takéhoto systému.“

...“

8. V článku 7 sa uvádza:

„1. Členské štáty zabezpečia, že úhrnné vklady každého vkladateľa sú kryté minimálne do výšky 50 000 EUR v prípade, že sa vklady stanú nedostupnými.“

1a. Najneskôr do 31. decembra 2010 členské štáty zabezpečia, že krytie úhrnných vkladov každého vkladateľa je stanovené na 100 000 EUR v prípade, že sa vklady stanú nedostupnými.“

...

2. Členské štáty môžu stanoviť, že určití vkladatelia alebo vklady budú vyňaté z ochrany alebo im bude poskytnutá nižšia úroveň ochrany. Tieto výnimky sú uvedené v prílohe I.“

9. Článok 8 ods. 3 stanovuje:

„Ak vkladateľ nemá úplné právo nakladať s čiastkami uloženými na účte, vzťahuje sa krytie na osobu, ktorá je plne oprávnená, pod podmienkou, že táto osoba bola určená alebo je zistiteľná predtým, než príslušné orgány vykonali zistenie opísané v článku 1 ods. 3 bod[e] i) alebo súdne orgány vydali rozhodnutie opísané v článku 1 ods. 3 bode ii). Ak je niekoľko osôb, ktoré sú plne oprávnené, pri výpočte obmedzení stanovených v článku 7 ods. 1, 3 a 4 sa zoberie do úvahy podiel každej z nich s úpravami, podľa ktorých sa spravujú tieto čiastky.“

10. V bode 12 prílohy I („Zoznam výnimiek podľa článku 7 ods. 2“) sú spomenuté „dlhopisy úverového ústavu [dlhopisy vydané úverovou inštitúciou – *neoficiálny preklad*] a záväzky z vlastných akceptácií zmeniek a vlastných vystavených zmeniek“.

2. Smernica 97/9

11. V odôvodneniach 4, 8 a 9 sa uvádza:

„(4) keďže ochrana investorov a zachovanie tajnosti vo finančnej sústave [zachovanie dôvery vo finančný systém – *neoficiálny preklad*] sú dôležitým aspektom uskutočnenia a riadneho fungovania vnútorného trhu v tejto oblasti; keďže nakoniec je preto nutné, aby každý členský štát mal systém náhrad pre investora, ktorý zaručuje minimálnu úroveň harmonizácie ochrany, aspoň pre drobných investorov v prípade, že investičná spoločnosť nie je schopná plniť svoje záväzky voči svojim investorom – klientom;

...

(8) keďže každý členský štát by mal byť povinný mať systém náhrad pre investorov alebo systémy, ktorým by každá takáto spoločnosť podliehala; keďže každý systém musí zahŕňať peniaze a nástroje v rukách investičnej spoločnosti v súvislosti s investíciami investora, ktoré, ak nie je investičná spoločnosť schopná plniť svoje záväzky voči svojim klientom – investorom, nie je možné vrátiť investorovi; keďže je to úplne bez vplyvu na pravidlá a systémy používané v každom z členských štátov, týkajúce sa rozhodnutí v prípade platobnej neschopnosti alebo pri zrušení investičnej spoločnosti;

(9) keďže definovanie [definícia – *neoficiálny preklad*] investičnej spoločnosti zahŕňa úverové inštitúcie, ktoré sú oprávnené vykonávať investičné služby; keďže každá z takýchto úverových inštitúcií musí byť nútená podliehať systémom náhrad pre investora na pokrytie investičných činností; keďže však nie je nutné vyžadovať od takejto úverovej inštitúcie podriadenie sa dvom oddeleným systémom, ak jednotný systém spĺňa požiadavky tak tejto smernice, ako aj smernice 94/19...; keďže v prípade investičných spoločností, ktoré sú úverovými inštitúciami, môže byť v určitých prípadoch ťažké rozlíšiť medzi vkladmi krytými smernicou [94/19] a peniazmi uloženými v súvislosti s investičnou činnosťou; keďže členské štáty sú oprávnené určiť, ktorá smernica sa použije pre takéto pohľadávky“.

12. Podľa článku 1 smernice:

„Na účely tejto smernice:

1. „investičná spoločnosť“ je investičná spoločnosť, ako je definovaná v článku 1 ods. 2 smernice 93/22/EHS^[5]
  - povolená v súlade s článkom 3 smernice [93/22],
  - povolená ako úverová inštitúcia v súlade so smernicou Rady 77/780/EHS a smernicou Rady 89/646/EHS, ktorých oprávnenie obsahuje jednu alebo viac investičných služieb vymenovaných v oddiele A prílohy k smernici [93/22];
2. „investičná činnosť“ je každá investičná služba v zmysle definície v článku 1 ods. 1 smernice [93/22] a služba uvedená v bode 1 oddielu C prílohy uvedenej smernice;
3. „nástroje“ sú nástroje vymenované v oddiele B prílohy k smernici [93/22];
4. „investor“ je každá osoba, ktorá investičnej spoločnosti v súvislosti s investičnou činnosťou zverila peniaze alebo nástroje;

5 Smernica Rady z 10. mája 1993 o investičných službách v oblasti cenných papierov (Ú. v. ES L 141, 1993, s. 27; Mim. vyd. 06/002, s. 43).

...“

13. Článok 2 smernice stanovuje:

„1. Každý členský štát musí zabezpečiť, aby v rámci jeho územia bol zavedený a úradne uznaný jeden alebo viac systémov náhrad pre investorov. Okrem okolností predpokladaných v druhom pododseku a v článku 5 ods. 3 nemôže žiadna investičná spoločnosť vykonávať v tomto členskom štáte investičnú činnosť bez toho, aby sa podriadila takémuto systému.

...

2. Systém zabezpečuje investorom krytie v súlade s článkom 4, keď:

– príslušné orgány zistili, že podľa ich stanoviska spoločnosť [investičná spoločnosť – *neoficiálny preklad*] v danom období, vzhľadom na dôvody priamo spojené s jej finančnou situáciou, nie je schopná plniť svoje záväzky vychádzajúce z pohľadávok klientov [investorov – *neoficiálny preklad*] a nemožno predpokladať, že by tak v krátkom čase mohla urobiť,

alebo

– súdny orgán vydal rozhodnutie z dôvodov priamo sa týkajúcich finančnej situácie investičnej spoločnosti, ktorého následkom je pozastavenie možnosti investorov uplatňovať svoje pohľadávky voči nej,

podľa toho, ktorý prípad nastane skôr. Krytie musí byť v súlade s príslušnými právnymi a zmluvnými podmienkami zabezpečené pre pohľadávky vyplývajúce z neschopnosti investičnej spoločnosti:

– vyplatiť peniaze dlžné alebo patriace investorom a uložené v ich prospech v súvislosti s investičnou činnosťou

alebo

– vrátiť investorom nástroje, ktoré im patria a ktoré na ich účet drží, uchováva a spravuje v súvislosti s investičnou činnosťou.

3. Požiadavka v zmysle odseku 2 na úverovú inštitúciu, ktorá je predložená v členskom štáte a na ktorú sa vzťahuje [Každá pohľadávka v zmysle odseku 2 voči úverovej inštitúcii, na ktorú by sa v danom členskom štáte vzťahovala – *neoficiálny preklad*] tak táto smernica, ako aj smernica [94/19], musí byť podriadená členským štátom systému v rámci jednej z týchto smerníc, tak ako členský štát uzná za vhodné. Za žiadnu pohľadávku nesmie byť poskytnutá náhrada v rámci týchto smerníc viac ako jedenkrát.

...“

3. *Smernica 2004/39/ES*⁶

14. V odôvodneniach 2, 26 a 31 sa uvádza:

„(2) V ostatných rokoch sa stalo viac investorov aktívnymi na finančných trhoch a ponúka sa im ešte komplexnejší rozsiahly súbor služieb a nástrojov. Vzhľadom na tento vývoj by mal právny rámec Spoločenstva zahŕňať celý rozsah aktivít orientovaných na investorov. Na tento účel je potrebné zabezpečiť potrebnú úroveň zosúladenia, aby sa investorom poskytla vysoká úroveň ochrany a aby sa investičným spoločnostiam umožnilo poskytovať služby v celom Spoločenstve v rámci jednotného trhu na základe dohľadu domovskej krajiny. Vzhľadom na uvedené by sa smernica [93/22] mala nahradiť novou smernicou.

...

(26) Na ochranu vlastníckych a iných obdobných práv investora súvisiacich s cennými papiermi a jeho práv súvisiacich s financiami zverenými spoločnosti by sa tieto práva mali predovšetkým uchovávať oddelene od práv spoločnosti; táto zásada by však nemala brániť spoločnosti v obchodovaní vo vlastnom mene, ale na účet investora, ak to vyžaduje povaha transakcie a ak s tým investor súhlasí, napríklad v prípade pôžičky cenných papierov.

...

(31) Jedným z cieľov tejto smernice je ochrana investorov. ...“

15. Článok 4 ods. 1 obsahuje nasledujúce definície:

„1. ‚investičná spoločnosť‘ znamená každú právnickú osobu, ktorej pravidelnou pracovnou činnosťou alebo podnikaním je poskytovanie jednej alebo viacerých investičných služieb pre tretie osoby a/alebo vykonávanie jednej alebo viacerých investičných aktivít na profesionálnom základe;

...

2. ‚investičné služby a činnosti‘ znamená všetky služby a činnosti uvedené v časti [oddiele – *neoficiálny preklad*] A prílohy I týkajúce sa akéhokoľvek nástroja uvedeného v oddiele C prílohy I.

...

17. ‚finančný nástroj‘ znamená tie nástroje, ktoré sú uvedené v oddiele C prílohy I;

18. ‚prevoditeľné cenné papiere‘ znamená tie druhy cenných papierov, ktoré sú obchodovateľné na kapitálovom trhu[,] okrem platobných nástrojov, ako napr.:

a) akcie spoločností a iné cenné papiere rovnocenné s akciami spoločností, osobných spoločností a iných subjektov a vkladové potvrdenky [certifikáty – *neoficiálny preklad*] týkajúce sa akcií;

b) dlhopisy alebo iné formy dlhových cenných papierov vrátane vkladových potvrdeniek týkajúce sa [vrátane vkladových certifikátov týkajúcich sa – *neoficiálny preklad*] takýchto cenných papierov;

...“

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS (Ú. v. EÚ L 145, 2004, s. 1; Mim. vyd. 06/007, s. 263).

16. Súčasťou prílohy I („Zoznam služieb a činností a finančných nástrojov“) je oddiel A („Investičné služby a činnosti“), ktorý obsahuje nasledujúce body: „(1) Prijímanie a postupovanie pokynov týkajúcich sa jedného alebo viacerých finančných nástrojov.

(2) Vykonávanie pokynov v mene klientov.

(3) Obchodovanie na vlastný účet.

(4) Riadenie portfólia.

(5) Investičné poradenstvo.

(6) Upisovanie finančných nástrojov a/alebo umiestňovanie finančných nástrojov na základe pevného záväzku.

(7) Umiestňovanie finančných nástrojov bez pevného záväzku.

(8) Prevádzkovanie multilaterálnych obchodných systémov.“

17. V bode 1 oddielu C tej istej smernice („Finančné nástroje“) sú uvedené „prevoditeľné cenné papiere“.

4. Smernica 2006/48/ES⁷

18. V odôvodneniach 5 a 6 sa uvádza:

„(5) Opatrenia na koordináciu úverových inštitúcií s cieľom ochraňovať vklady a vytvoriť rovnaké podmienky pre hospodársku súťaž medzi týmito inštitúciami, by mali platiť pre všetky tieto inštitúcie. Mali by sa však náležite zohľadniť objektívne rozdiely v ich stanovách a v ich poslaní v zmysle vnútroštátneho práva.

(6) Tieto opatrenia by preto mali mať čo najväčší rozsah a mali by sa vzťahovať na všetky inštitúcie, ktorých predmetom podnikania je prijímanie vratných prostriedkov od verejnosti, či už v podobe vkladov alebo iných nástrojov, ako sú priebežné emisie dlhopisov a iných porovnateľných cenných papierov a poskytovanie úverov na vlastný účet. Mali by sa stanoviť výnimky v prípade určitých úverových inštitúcií, na ktoré sa táto smernica nemôže uplatňovať. Ustanovenia tejto smernice by nemali ovplyvniť uplatňovanie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré ustanovujú osobitné dodatočné povolenia, ktoré úverovým inštitúciám umožňujú vykonávať určité konkrétne činnosti alebo operácie.“

19. Článok 5 stanovuje:

„Členské štáty zakážu osobám alebo podnikom, ktoré nie sú úverovými inštitúciami, podnikáť v oblasti prijímania vkladov a iných vratných prostriedkov od verejnosti.

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 177, 2006, s. 1).

Prvý odsek sa nevzťahuje na prijímanie vkladov a iných vratných prostriedkov, ak ich prijíma členský štát, jeho regionálne alebo miestne orgány alebo subjekty medzinárodného práva verejného, ktorých členmi je jeden alebo viac členských štátov, ani na prípady, ktoré sú výslovne stanovené vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo v právnych predpisoch Spoločenstva, a to za predpokladu, že tieto činnosti podliehajú úprave a kontrolným mechanizmom, ktorých účelom je ochrana vkladateľov a investorov a ktoré sa na tieto prípady vzťahujú.“

B. Litovské právo

20. § 2 zákona č. IX- 975 z 20. júna 2002 o ochrane vkladov a záväzkoch voči investorom⁸ obsahuje nasledujúce definície:

„3. ‚vkladateľom‘ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá je majiteľom vkladu v banke, v pobočke banky alebo v bankovom družstve s výnimkou osôb, ktorých vklady nemožno poistiť podľa tohto zákona. Ak je fyzická alebo právnická osoba (okrem správcovských spoločností, ktoré spravujú podielové fondy alebo dôchodkové fondy) držiteľom vkladu v postavení správcu cudzieho majetku, tento správca sa považuje za vkladateľa. Ak má skupina osôb na základe zmluvy nároky na finančné prostriedky, každá z týchto osôb sa považuje za vkladateľa a finančné prostriedky sa rozdelia medzi ne rovným dielom, pokiaľ zmluvy, na ktorých sú založené ich nároky, alebo súdne rozhodnutie nestanovia niečo iné;

...

4. ‚vkladom‘ sa rozumie celková suma finančných prostriedkov (vrátane úrokov) vkladateľa uložených v banke, v pobočke banky alebo v bankovom družstve na základe zmluvy o vklade a/alebo o bankovom účte, ako aj iné finančné prostriedky, na ktoré má vkladateľ nárok založený na záväzku úverovej inštitúcie vykonávať transakcie s finančnými prostriedkami vkladateľa alebo poskytovať investičné služby;

...

11. ‚investorom‘ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá odovzdala finančné prostriedky alebo prevoditeľné cenné papiere poisťovníkovi, aby jej poskytoval investičné služby. Ak má skupina osôb na základe zmluvy nároky na finančné prostriedky alebo prevoditeľné cenné papiere, každá z týchto osôb sa považuje za investora a prevoditeľné cenné papiere alebo finančné prostriedky sa rozdelia medzi ne rovným dielom, pokiaľ zmluvy, na ktorých sú založené ich nároky, alebo súdne rozhodnutie nestanovia niečo iné. Ak osoba, ktorá odovzdala finančné prostriedky alebo prevoditeľné cenné papiere (okrem správcovských spoločností, ktoré spravujú podielové fondy alebo dôchodkové fondy) vystupuje v postavení správcu cudzieho majetku, tento správca sa považuje za investora.

12. ‚záväzkami voči investorovi‘ sa rozumie záväzok poisťníka, ktorý poskytuje investorovi investičné služby, vrátiť mu finančné prostriedky alebo prevoditeľné cenné papiere, ktoré mu patria.“

21. Podľa § 3 ods. 1 sú predmetom ochrany vklady v domácej mene alebo v devízach. § 3 ods. 4 stanovuje, že predmetom ochrany nemôžu byť okrem iného dlhové nástroje emitované samotným poisteným.

22. V súlade s § 9 ods. 1 druhou vetou ZOV nárok na náhradu z poistenia vznikne investorovi v deň, keď nastane poistná udalosť, len v prípade, ak poistený previedol alebo použil cenné papiere a (alebo) finančné prostriedky investora bez jeho súhlasu.

⁸ Žin., 2002, č. 65-2635. Zákon o ochrane vkladov, ktorým sa do práva Litovskej republiky preberajú smernice 94/19 a 97/9 (ďalej len „ZOV“).

II. Skutkový stav

A. Vec C-688/15

23. Dňa 21. decembra 2010 sa na valnom zhromaždení akcionárov spoločnosti BBA bankas Snoras (ďalej len „Snoras“) rozhodlo o zvýšení jej základného imania prostredníctvom verejnej ponuky na kúpu a upísanie nových akcií.

24. Dňa 3. februára 2011 Vertybinių popierių komisija (komisia pre trh s cennými papiermi) schválila informačný prospekt emisie.

25. Dňa 1. marca 2011 bol pre spoločnosť Snoras otvorený účet v AB bankas FINASTA (ďalej len „FINASTA“), na ktorom mali byť uložené sumy klientov určené na kúpu akcií, ktoré mali byť predmetom emisie.

26. Od 9. marca 2011 do 16. mája 2011 pani Agnieška Anisimovienė a ďalších 256 klientov spoločnosti Snoras uzavreli s touto bankou rôzne zmluvy o upísaní akcií. Na základe týchto zmlúv Snoras získala právo odpísať sumu zodpovedajúcu hodnote akcií z účtov, ktoré pre pani Anisimovienė a ďalších klientov viedla samotná Snoras, s cieľom previesť túto sumu na účet vedený pre spoločnosť Snoras v spoločnosti FINASTA. Pani Anisimovienė a ostatní tiež mohli priamo previesť príslušnú sumu na uvedený účet.

27. Dňa 5. mája 2011 Snoras požiadala Lietuvos Bankas (Banka Litvy) o povolenie na registráciu úprav svojich stanov vyplývajúcich z rozhodnutia o zvýšení základného imania.

28. Dňa 16. novembra 2011 Banka Litvy rozhodla o uložení moratória na transakcie spoločnosti Snoras do 16. januára 2012, ako aj o vyvlastnení akcií spoločnosti Snoras z dôvodov verejného záujmu.

29. Banka Litvy 22. novembra 2011 zamietla registráciu uvedených úprav stanov a rozhodnutím z 24. novembra 2011 odňala spoločnosti Snoras bankovú licenciu.

30. Dňa 7. decembra 2011 bol vyhlásený konkurz na majetok spoločnosti Snoras s účinnosťou od 20. decembra 2011.

31. Pani Anisimovienė a ostatné poškodené osoby podali žalobu na Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd vo Vilniuse, Litva), ktorou sa domáhali uznania svojho postavenia vkladateľov uvedenej banky. Ich návrh bol zamietnutý rozsudkom z 29. septembra 2014, keďže súd sa domnieval, že ich treba považovať za investorov a že sumy, ktoré zaplatili za kúpu akcií, sa nezmenili na vklady.

32. Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy) zamietol odvolanie podané proti uvedenému rozsudku rozsudkom z 12. marca 2015, ktorý bol napadnutý kasačným opravným prostriedkom na Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd).

B. Vec C-109/16

33. Litovská komisia pre trh s cennými papiermi rozhodnutiami zo 16. júna a 14. júla 2011 schválila prospekt týkajúci sa emisie nových dlhopisov spoločnosti Snoras.

34. Podľa uvedeného prospektu mohla Snoras uskutočniť viaceré emisie prevoditeľných cenných papierov so strednodobým termínom splatnosti pod podmienkou, že najprv zverejní definitívne podmienky vzťahujúce sa na každú emisiu.

35. V spomenutom prospekte bolo uvedené, že 1. jednotlivci si môžu zakúpiť dlhopisy v pobočkách, filiálkach a iných obchodných miestach spoločnosti Snoras; 2. cenu dlhopisov treba zaplatiť v deň uzatvorenia zmluvy o upísaní dlhopisov, pričom na tento účel musel mať kupujúci k dispozícii príslušnú sumu na účte vedenom spoločnosťou Snoras a splnomocniť túto banku, aby túto sumu odpísala z uvedeného účtu; 3. dátumom realizácie uvedeným v definitívnych podmienkach emisie bude dátum emisie dlhopisov a 4. dlhopisy sa musia zaregistrovať na účte cenných papierov vedenom spoločnosťou Snoras pre kupujúceho.

36. Dňa 2. novembra 2011 Snoras zverejnila definitívne podmienky jedenástej emisie dlhopisov so strednodobým termínom splatnosti a s fixnou úrokovou sadzbou.

37. V dňoch 10. a 11. novembra 2011 uzavrel pán Alvydas Raišelis so spoločnosťou Snoras zmluvy o upísaní dlhopisov zodpovedajúcich uvedenej emisii, ktorých celkovú cenu previedol na svoj osobný bankový účet vedený spoločnosťou Snoras. Tieto zmluvy obsahovali ustanovenie, ktoré oprávňovalo banku odpísať túto sumu z účtu bez toho, aby bola potrebná nová zmluva, na účely úhrady ceny kúpených dlhopisov.

38. Snoras v súlade s podpísanými zmluvami previedla sumy, ktoré uhradil pán Raišelis, na účet vedený na jej meno.

39. V dôsledku krízy spoločnosti Snoras, ktorá už bola spomenutá, nedošlo k emisii dlhopisov, ktoré upísal pán Raišelis.

40. Pán Raišelis podal na Vilniaus miesto 2-asis apylinkės teismas (Druhý okresný súd mesta Vilnius, Litva) žalobu, ktorou sa domáhal uznania svojho nároku na náhradu z poistenia od Indėlių ir investicijų draudimas VĮ (verejnoprávny podnik, ktorého účelom je zaručiť ochranu vkladov a investícií v prípade platobnej neschopnosti finančných inštitúcií; ďalej len „IDD“).

41. Okresný súd rozsudkom zo 7. septembra 2012 zamietol návrh žalobcu. Domnieval sa, že hoci sa emisia dlhopisov neuskutočnila, pán Raišelis by mal nárok na náhradu z poistenia len v prípade, ak by Snoras previedla alebo použila cenné papiere a/alebo finančné prostriedky investora bez jeho súhlasu, čo sa nestalo. Dodal, že poistenie sa nemôže vzťahovať na dlhové nástroje vydané spoločnosťou Snoras.

42. Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd vo Vilniuse) rozsudkom zo 17. októbra 2013 zrušil prvostupňový rozsudok a priznal odvolateľovi nárok na požadovanú náhradu.

43. Podľa názoru odvolacieho súdu síce dlhopisy mali byť vydané a pripísané na osobný účet pána Raišelisa s cennými papiermi k určenému dňu účinnosti emisie cenných papierov (1. december 2011), no táto emisia sa neuskutočnila a nenadobudla účinnosť v dôsledku rozhodnutia Banky Litvy o trvalom odňatí bankovej licencie spoločnosti Snoras. Tento súd určil, že odvolateľovi treba priznať postavenie investora a že finančné prostriedky, ktoré mal žalobca na účte vedenom spoločnosťou Snoras ku dňu poistnej udalosti, treba považovať za poistené vklady, a preto mal pán Raišelis nárok na náhradu, ktorú žiadal.

44. IDD napadol druhostupňový rozsudok na Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd).

III. Položené otázky

45. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd) podal dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ktoré boli doručené do kancelárie Súdneho dvora 21. decembra 2015 (C-688/15) a 25. februára 2016 (C-109/16), a položil v nich prejudiciálne otázky v tomto znení:

A. Vec C-688/15

- „1. Má sa smernica o vkladoch vykladať v tom zmysle, že finančné prostriedky, ktoré boli odpísané z účtu so súhlasom osôb alebo ktoré tieto osoby samy previedli alebo zaplatili na účet otvorený na meno úverovej inštitúcie vedený v inej úverovej inštitúcii, možno považovať za vklad podľa tejto smernice?
2. Má sa článok 7 ods. 1 smernice o vkladoch v spojení s jej článkom 8 ods. 3 chápať v tom zmysle, že každému, koho nárok možno preukázať pred dňom prijatia rozhodnutia v zmysle článku 1 ods. 3 bodu i) alebo ii) smernice o vkladoch, sa musí vyplatiť suma na základe poistenia vkladov až do výšky uvedenej v článku 7 ods. 1?
3. Je definícia ‚bežnej bankovej činnosti‘ na účely smernice o vkladoch relevantná pre výklad pojmu vklad ako kladného zostatku vyplývajúceho z bankových činností? Má sa táto definícia brať do úvahy aj pri výklade pojmu vklad vo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktorými bola prebratá smernica o vkladoch?
4. V prípade kladnej odpovede na tretiu otázku, ako sa má chápať a vykladať pojem bežná banková činnosť použitý v článku 1 ods. 1 smernice o vkladoch:
  - a) aké bankové činnosti sa majú považovať za bežné alebo na základe akých kritérií sa má určiť, či je konkrétna banková činnosť bežnou bankovou činnosťou?
  - b) má sa pojem bežná banková činnosť posudzovať so zreteľom na cieľ vykonávaných bankových činností alebo na subjekty, medzi ktorými sa také bankové činnosti vykonávajú?
  - c) má sa pojem vklad ako kladný zostatok vyplývajúci z bežných bankových činností použitý v smernici o vkladoch vykladať tak, že sa vzťahuje len na prípady, keď sa všetky činnosti vedúce k vzniku takého zostatku považujú za bežné?
5. Ak finančné prostriedky vybočujú z definície pojmu vklad podľa smernice o vkladoch, ale členský štát sa rozhodol prebrať smernicu o vkladoch a smernicu o investoroch do vnútroštátneho práva takým spôsobom, že finančné prostriedky, na ktoré má vkladateľ nároky vyplývajúce zo záväzku úverovej inštitúcie poskytovať investičné služby, sa tiež považujú za vklad, možno krytie vkladov uplatniť len vtedy, keď sa určí, že úverová inštitúcia v konkrétnom prípade vystupovala ako investičná spoločnosť a finančné prostriedky boli na ňu prevedené, aby vykonávala investičnú činnosť/investičné činnosti v zmysle smernice o investoroch a [smernice 2004/39]?“

B. Vec C-109/16

- „1. Možno v prípadoch, keď úverová inštitúcia pôsobí ako investičná spoločnosť, ktorej sú poukázané finančné prostriedky na účely nákupu dlhových cenných papierov vydaných tou istou úverovou inštitúciou, no emisia cenných papierov sa neuskutoční a cenné papiere nie sú prevedené do vlastníctva osoby, ktorá zaplatila, zatiaľ čo finančné prostriedky už boli odpísané z bankového účtu tejto osoby a prevedené na účet otvorený na meno úverovej inštitúcie a nemožno ich vyplatiť, pričom v takom prípade nie je jasný úmysel vnútroštátneho zákonodarcu, pokiaľ ide o uplatnenie

konkrétneho systému ochrany, priamo uplatniť článok 1 ods. 1 smernice o vkladoch a článok 1 ods. 4 smernice o investoroch s cieľom určiť uplatniteľný systém krytia a je na tento účel rozhodujúcim kritériom zamýšľané použitie finančných prostriedkov? Sú tieto ustanovenia smerníc dostatočne jasné, podrobné a bezpodmienečné a zakladajú práva pre jednotlivcov, takže sa na ne jednotlivci môžu odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi pri odôvodňovaní svojich žalôb o vyplatenie náhrady podaných voči štátnemu orgánu poskytujúcemu poistné krytie?

2. Má sa článok 2 ods. 2 smernice o investoroch, ktorý stanovuje typy pohľadávok kryté systémom náhrad pre investorov, chápať a vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na žiadosti o vyplatenie finančných prostriedkov, ktoré investičná spoločnosť dlhuje investorom a ktoré nie sú uložené na meno investorov?
3. Je v prípade kladnej odpovede na druhú otázku článok 2 ods. 2 smernice o investoroch, ktorý stanovuje typy pohľadávok kryté systémom náhrad, dostatočne jasný, podrobný a bezpodmienečný a zakladá práva pre jednotlivcov, takže jednotlivci sa môžu na toto ustanovenie odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi pri odôvodňovaní svojich žalôb o vyplatenie náhrady podaných voči štátnemu orgánu poskytujúcemu poistné krytie?
4. Má sa článok 1 ods. 1 smernice o vkladoch chápať a vykladať v tom zmysle, že vymedzenie pojmu „vklad“ podľa tejto smernice zahŕňa aj finančné prostriedky prevedené so súhlasom dotknutej osoby z jej osobného účtu na účet otvorený na meno úverovej inštitúcie, ktorý je vedený v tej istej úverovej inštitúcii a je určený na financovanie budúcej emisie dlhových cenných papierov tejto inštitúcie?
5. Má sa článok 7 ods. 1 v spojení s článkom 8 ods. 3 smernice o vkladoch chápať v tom zmysle, že poistné plnenie za vklad do sumy uvedenej v článku 7 ods. 1 je potrebné poskytnúť každému, koho pohľadávka je preukázateľná pred dátumom prijatia rozhodnutia uvedeného v článku 1 ods. 3 bodoch i) a ii) smernice o vkladoch?“

IV. Konanie pred Súdny dvorom

46. IID, litovská vláda a Komisia predložili písomné pripomienky vo veciach C-688/15 a C-109/16. Pani Anisimovienė a ďalších 256 osôb predložili písomné pripomienky vo veci C-688/15.

47. Na spoločnom pojednávaní v oboch veciach, ktoré sa konalo 30. marca 2017, sa zúčastnili pani Anisimovienė a i., IID, litovská vláda a Komisia.

V. Analýza

48. Predmetom tohto prejudiciálneho konania je otázka, ako sa majú – pokiaľ ide o prípadné uplatnenie smerníc 94/19 a 97/9 – posudzovať sumy, ktoré klienti odovzdali úverovej inštitúcii (Snoras) s cieľom nakúpiť buď akcie tejto banky (vec C-688/15), alebo dlhopisy vydané touto bankou (vec C-109/16).

49. V prvom uvedenom prípade boli finančné prostriedky klientov vložené na účet vedený pre spoločnosť Snoras v inej úverovej inštitúcii (FINASTA), ktorí ich vložili na tento účet priamo alebo naň boli vložené s ich súhlasom pomocou prevodov, ktoré uskutočnila Snoras z účtov, ktoré si na jej obchodných miestach založili uvedení jednotlivci.

50. V druhom uvedenom prípade boli finančné prostriedky prevedené, a to tiež so súhlasom klienta, z účtu klienta vedeného spoločnosťou Snoras na iný účet, ktorý si táto spoločnosť založila u seba na vlastné meno.

51. Ani v jednom z týchto dvoch prípadov nebolo možné dokončiť zamýšľanú transakciu, lebo Snoras v roku 2011 prišla o svoju bankovú licenciu a na jej majetok bol vyhlásený konkurz.

52. V tomto konaní treba po prvé objasniť, či finančné prostriedky určené tak na kúpu akcií spoločnosti Snoras (vec C-688/15), ako aj na upísanie dlhopisov tejto úverovej inštitúcie (vec C-109/16) možno považovať za „vklad“ v zmysle smernice 94/19.

53. Následne (a to len v súvislosti s vecou C-109/16) bude potrebné rozhodnúť, či sa na sumy uhradené na upísanie dlhopisov má vzťahovať ochrana, ktorú smernica 97/9 poskytuje investorom.

54. Obe otázky vznikajú v kontexte vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou bola do jediného zákona prebratá tak smernica o vkladoch (94/19), ako aj smernica o investoroch (97/9).

55. Otázky, ktoré položil Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd), možno podľa môjho názoru rozdeliť a preformulovať na tri otázky.

56. V prvom rade treba preskúmať: a) či finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-688/15, predstavujú „vklad“ na účely smernice 94/19, pričom tejto otázky sa týka prvá, tretia, štvrtá a piata otázka vnútroštátneho súdu a nepriamo aj druhá otázka, a b) či finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-109/16, možno tiež považovať za „vklad“ v zmysle smernice 94/19 (štvrtá otázka vo veci C-109/16). Len v prípade, ak by sa na obe kategórie finančných prostriedkov vzťahovala smernica 94/19, by bolo potrebné rozhodnúť, komu je určená táto ochrana (druhá otázka vo veci C-688/15 a piata otázka vo veci C-109/16).

57. V druhom rade je potrebné preskúmať, či sa na sumy, o ktoré ide vo veci C-109/16, vzťahuje smernica 97/9, keďže vnútroštátny súd potrebuje vedieť, či sa článok 2 ods. 2 tejto smernice uplatňuje na finančné prostriedky, ktoré investičná spoločnosť dlhuje investorom.

58. Napokon prvá a tretia otázka vo veci C-109/16 sa týkajú možného priameho účinku smerníc 94/19 a 97/9.

A. O pojme „vklad“ v zmysle smernice 94/19 a o osobách, ktorým je určená ochrana podľa tejto smernice (prvá až piata otázka vo veci C-688/15 a štvrtá a piata otázka vo veci C-109/16)

1. Tvrdenia účastníkov konania

59. Pani Anisimovienė a ostatní žalobcovia tvrdia, že smernica 94/19 sa vzťahuje na finančné prostriedky, ktoré odovzdali spoločnosti Snoras na základe zmlúv o upísaní akcií. Podľa ich názoru im mali byť sumy, ktoré zaplatili, vrátené, len čo sa tieto zmluvy stali bezpredmetnými, keďže Banka Litvy zamietla registráciu zvýšenia základného imania spoločnosti Snoras.

60. Podľa žalobcov vznikla „dočasná úložka“, v dôsledku ktorej im finančné prostriedky, ktoré im Snoras mala vrátiť, neboli vyplatené vzhľadom na finančné ťažkosti tejto banky. Inak povedané, situácia, v ktorej sa Snoras nachádzala, bránila vykonávaniu „bežnej bankovej činnosti“, akou je prevod súm, ktoré boli uložené na účte spoločnosti Snoras, no nemohli sa použiť na kúpu akcií, na pani Anisimovienė a ostatných žalobcov.

61. Podľa ich názoru by reštriktívny výklad uplatniteľnej právnej úpravy znamenal, že by nemali nárok nielen na náhradu pre investorov, ale ani na náhradu pre vkladateľov. Domnievajú sa, že keď sa vkladateľ chce stať investorom, no nepodarí sa mu to (čo je ich prípad), musí byť chránený podľa smernice 94/19.

62. Okrem toho tvrdia, že za vkladateľa treba považovať držiteľa nároku na vrátenie finančných prostriedkov ku dňu vydania rozhodnutí uvedených v článku 1 ods. 3 bodoch i) a ii) smernice 94/19.

63. Tak IID, ako aj litovská vláda a Komisia zastávajú názor, že finančné prostriedky, o ktoré ide v týchto dvoch konaniach, nepredstavujú vklady v zmysle smernice 94/19.

64. IID – v tom istom zmysle ako Komisia – tvrdí, že finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-688/15, predstavujú skôr vklad spoločnosti Snoras v spoločnosti FINASTA (a nie vklad pani Anisimoviené a ostatných žalobcov), lebo príslušné sumy – ako súd rozhodol v inej veci – boli prevedené na spoločnosť Snoras, ktorá sa stala ich vlastníčkou, takže smernica 94/19 sa na ne nevzťahuje.

65. Podľa IID, litovskej vlády a Komisie sa na uvedené finančné prostriedky nevzťahovala ochrana podľa smernice 94/19, lebo neboli uložené na účtoch pani Anisimoviené a ostatných žalobcov ani vyjadrené úverovými cennými papiermi vydanými spoločnosťou Snoras. Preto treba rozhodnúť len o tom, či ich možno zaradiť medzi „dočasné úložky vyplývajúce z bežných bankových činností“. Nie je to tak, lebo pojem „bežná banková činnosť“ nezahŕňa prípad, keď banka prijme finančné prostriedky určené na kúpu svojich akcií.

66. IDD tvrdí, že smernicu 94/19 nemožno uplatniť na finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-688/15, lebo Snoras vystupovala ako investičná spoločnosť a prijala finančné prostriedky na uskutočnenie investičných činností. Podľa názoru IDD oba systémy ochrany, o ktoré ide, majú odlišnú povahu. Hoci sa môžu prekrývať, v tejto veci sa neprekrývajú, lebo žalobcovia previedli finančné prostriedky na uskutočnenie investície, ktorá sa napokon neuskutočnila. Prevod týchto finančných prostriedkov nebol vkladom chráneným smernicou 94/19 a na riziko spojené s investíciou sa nevzťahovala ani smernica 97/9.

67. Pokiaľ ide o vec C-688/15, litovská vláda tvrdí, že vnútroštátny zákonodarca sa rozhodol uplatniť ochranu vkladov podľa smernice 94/19 v prípade, ak sa úverová inštitúcia zaviazala poskytnúť investičné služby. Preto sa domnieva, že otázka týkajúca sa účelového určenia finančných prostriedkov, ktorými disponovala Snoras, je hypotetická. V každom prípade subsidiárne uvádza, že finančné prostriedky zverené úverovej inštitúcii na kúpu finančných nástrojov alebo na iné účely by mohli v prípade platobnej neschopnosti tejto inštitúcie zakladať nárok na náhradu podľa smernice 94/19, pokiaľ by bolo možné konštatovať, že tieto finančné prostriedky patria do jej pôsobnosti.

68. Komisia v súvislosti s vecou C-688/15 uvádza, že smernice 94/19 a 97/9 nezaručujú úplnú harmonizáciu oblastí, ktoré upravujú. Členské štáty môžu poskytovať širšiu ochranu, pokiaľ sa tým neoslabí potrebný účinok smerníc a nedôjde k zásahu do oblastí harmonizovaných inými predpismi Únie.

69. Podľa Komisie členské štáty môžu rozšíriť ochranu poskytovanú systémom ochrany vkladov na finančné prostriedky, na ktoré sa nevzťahuje žiadna z týchto dvoch smerníc. Ak by táto ochrana zahŕňala pohľadávky vyplývajúce zo záväzku bankovej inštitúcie poskytovať investičné služby svojim klientom, nebolo by potrebné, aby uvedená inštitúcia v danom prípade vystupovala ako investičná spoločnosť v zmysle smernice 97/9.

70. V prípade, že sporné finančné prostriedky by sa mohli považovať za vklady, litovská vláda tvrdí, že náhrada by sa nemala poskytnúť majiteľovi účtu, ale vlastníkovi týchto finančných prostriedkov, ktorého totožnosť musí byť preukázaná pred dňom, keď nastala platobná neschopnosť úverovej inštitúcie.

71. IID v tejto súvislosti zdôrazňuje, že k odňatiu bankovej licencie spoločnosti Snoras došlo 24. novembra 2011, pričom k tomuto dňu uvedená spoločnosť ani FINASTA nemali povinnosť vrátiť finančné prostriedky, lebo rozhodnutie o zvýšení základného imania bolo platné až do 20. decembra 2011, keď musela Snoras vrátiť finančné prostriedky pani Anisimovienė a ostatným žalobcom.

72. Čo sa týka konkrétne finančných prostriedkov, o ktoré ide vo veci C-109/16, IID, litovská vláda a Komisia sa v podstate zhodujú na tom, že ich nemožno považovať za vklady. Podľa týchto účastníkov konania ide o finančné prostriedky, ktoré boli prevedené so súhlasom dotknutej osoby na účet spoločnosti Snoras s cieľom získať prístup k budúcej emisii dlhopisov tejto úverovej inštitúcie, čo je prípad, ktorý nespadá pod pojem „vklad“ podľa smernice 94/19.

2. Analýza otázky

a) O pojme vklad v smernici 94/19. Všeobecné úvahy

73. Pojem „vklad“ zahŕňa podľa článku 1 bodu 1 smernice 94/19 jednak „[kladný] zostatok, ktorý vznikne z peňažných prostriedkov ponechaných na účte alebo z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok“, a jednak „pohľadáv[ka] [vyjadrenú vkladovým certifikátom] vydan[ý]m úverovou inštitúciou“.

74. Ako uviedol generálny advokát Cruz Villalón v návrhoch, ktoré predniesol v (prvej) veci Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas⁹, „v oboch prípadoch ide o pohľadávky, ktoré je úverová inštitúcia povinná vrátiť, a to buď v jednom prípade majiteľovi účtu, na ktorom boli ponechané peňažné prostriedky, z ktorých vznikol kladný zostatok, alebo na ktorom sa vykonávali bežné bankové činnosti, pri ktorých sa vytvorili dočasné úložky, z ktorých tiež vyplýva kladný zostatok, alebo v druhom prípade vlastníčkovi vkladového certifikátu.“¹⁰

75. Povinnosť vrátenia je preto podstatným prvkom pri vymedzení pojmu „vklad“.¹¹ Potvrďuje to článok 1 bod 4 smernice 94/19, podľa ktorého úverovými inštitúciami spomenutými v bode 1 sú „podnik[y], ktor[ých] činnosť spočíva v prijímaní vkladov alebo iných splatiteľných peňažných prostriedkov od verejnosti“.¹²

76. Druhým kľúčovým prvkom pojmu „vklad“ v zmysle smernice 94/19 je práve to, že príjemcom vkladu musí byť úverová inštitúcia.

⁹ Vec C-671/13, EU:C:2015:129, bod 36.

¹⁰

Generálny advokát Cruz Villalón ďalej uviedol: „Predmetné pohľadávky, ktoré sú v tomto smere totožné, sa však odlišujú tým, že len v prípade vkladových certifikátov ide o pohľadávky, ktoré možno previesť alebo s ktorými možno prípadne obchodovať.“

¹¹ Naopak, nie je rozhodujúce, či ide o prevoditeľné alebo neprevoditeľné nástroje. Hoci v zásade „povinnosť vrátenia vylučuje možnosť, aby bola pohľadávka predmetom prevodu alebo obchodovania, keďže v prísnom zmysle slova ide o vklad zverený inštitúcii“ (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci C-671/13, EU:C:2015:129, bod 37), článok 1 bod 1 smernice 94/19 sa týka aj vkladových certifikátov, teda istého druhu „vkladu“, ktorý sa vyznačuje svojou prevoditeľnosťou (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci C-671/13, EU:C:2015:129, bod 39), čo – podľa formulácie použitej v rozsudku z 25. júna 2015, vydanom v tejto veci (C-671/13, EU:C:2015:418, bod 36), umožňuje „obeh... zakomponovaného úverového práva“. Prevoditeľnosť bola navyše dôležitá na to, aby Súdny dvor uznal, že ustanoveniam článku 7 ods. 2 smernice 94/19 v spojení s bodom 12 jej prílohy I neodporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá z ochrany vkladov vylučuje vkladové certifikáty emitované samotným poisťovním, „pokiaľ sú takéto cenné papiere prevoditeľné“ (rozsudok z 25. júna 2015, Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas, C-671/13, EU:C:2015:418, bod 38).

¹² V tom istom zmysle článok 5 smernice 2006/48 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií dovoľuje len „úverový[m] inštitúci[ám]... podnikat' v oblasti prijímania vkladov a iných vratných prostriedkov od verejnosti“. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

77. Napokon tretí prvok tohto pojmu sa týka postavenia vkladateľa. Bez toho, aby boli dotknuté výnimky, ktoré smernica 94/19 stanovuje¹³ alebo pripúšťa¹⁴, vkladateľmi sú subjekty, ktorých ochrana je jedným z cieľov uvedenej smernice, ako sa uvádza v jej prvom odôvodnení.¹⁵

78. Je nesporné, že v konaniach, v ktorých boli podané prejednávane návrhy na začatie prejudiciálneho konania, existujú dva z týchto troch prvkov: ide o sumy, ktoré odovzdali *úverovej inštitúcii* jednotlivci (*vkladateľia* v širšom zmysle), ktorí v zásade nie sú vylúčení z pôsobnosti ochrany podľa smernice 94/19. Treba určiť, či existuje aj tretí prvok, ktorého zistenie je problematickejšie.

79. Medzi kladnými zostatkami spomenutými v článku 1 bode 1 smernice 94/19 sa nachádzajú prostriedky zverené úverovej inštitúcii na základe zmluvy o vklade na bežnom alebo sporiacom účte, pričom tieto pojmy nie sú mimoriadne zložité. Tiež nepovažujem za ťažké určiť – bez toho, aby boli dotknuté jazykové problémy, ktoré spomeniem neskôr –, čo sa má rozumieť pod „vkladovými certifikátmi“ spomenutými v prvej časti uvedeného ustanovenia.¹⁶ Ako uvediem ďalej, vo veci C-688/15 nejde o žiadnu z týchto dvoch kategórií.

80. Zložitejšie je charakterizovať zostatky, ktoré vzniknú z „dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností“, teda zostatky, ktorých sa týka druhý z prípadov uvedených v článku 1 bode 1 smernice 94/19.

81. V zásade sa možno zhodnúť na tom, že „bežné bankové činnosti“ sú činnosti, ktoré uskutočňujú úverové inštitúcie pri výkone svojho predmetu podnikania, ktorým je v zásade „prijímanie vratných prostriedkov od verejnosti, či už v podobe vkladov alebo iných nástrojov, ako sú priebežné emisie dlhopisov a iných porovnateľných cenných papierov[,] a poskytovanie úverov na vlastný účet“.¹⁷

82. Je pravda, že – ako na pojednávaní poznamenal právny zástupca pani Anisimoviené a ostatných žalobcov vo veci C-688/15 – v odôvodnení 6 smernice 2006/48 sa uvádza, že opatrenia na koordináciu úverových inštitúcií by mali mať „čo najväčší rozsah“. Z tohto odôvodnenia však vyplýva, že tento rozsah má zahŕňať „všetky inštitúcie, ktorých predmetom podnikania je prijímanie *vratných* prostriedkov od verejnosti“¹⁸, pričom v predchádzajúcom, piatom odôvodnení sa výslovne uvádza, že cieľom je „ochraňovať vklady“. Hoci teda úverové inštitúcie v súčasnosti plnia rozličné úlohy, na účely smernice 94/19 môže byť relevantnou činnosťou len typická banková činnosť, teda činnosť súvisiaca s prijímaním *vratných* prostriedkov a s poskytovaním úverov.

83. Pokiaľ ide o „dočasné úložky“, ktoré vyplývajú z takýchto bežných činností, možno sa domnievať, že tieto úložky vznikajú počas obdobia vykonávania takých „činností“. Ide teda o dočasné úložky medzi dvoma účtovnými štádiami, pričom rozdiel medzi nimi vyplýva z medzičasom uskutočnenej bankovej činnosti, vďaka ktorej obe tieto účtovné štádiá na seba plynule nadväzujú.

84. Na prvý pohľad sú teda „vkladmi“ chránenými smernicou 94/19 – okrem kladných zostatkov prípadne vzniknutých z týchto dočasných úložiek – kladné zostatky vyplývajúce z každej konkrétnej bežnej alebo typickej bankovej činnosti (uskutočnenej pomocou alebo na základe „peňažných prostriedkov ponechaných na účte“) a pohľadávky vyjadrené vkladovými certifikátmi vydanými úverovou inštitúciou.

13 Ako je to podľa článku 2 smernice za určitých okolností v prípade samotných úverových inštitúcií.

14 Tieto výnimky sú vymenované v prílohe I, na ktorú odkazuje článok 7 ods. 2 smernice.

15 Ochrana „spotrebiteľa“ je spomenutá aj v šestnástom odôvodnení smernice 94/19.

16 Tieto finančné nástroje sú v diele CORTÉS, L. J.: *Contratos bancarios* (II). In: URÍA, R., MENÉNDEZ, A.: *Curso de Derecho Mercantil*. Zv. II. Madrid: Civitas, 2001, s. 541, vymedzené ako „cenné papiere na rad, prevoditeľné rubopisom, takže majiteľ ich môže predať a získať späť finančné prostriedky investované alebo uložené na určitý čas bez toho, aby došlo k zrušeniu alebo zániku zmluvy s úverovou inštitúciou“.

17 Odôvodnenie 6 smernice 2006/48.

18 Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

85. Musím však pripomenúť, že pri definovaní pojmu „vklad“, ktorý je použitý v smernici 94/19, má rozhodujúci význam povinnosť vrátenia. Pre zmluvu o vklade, resp. úschove je charakteristické prevzatie cudzej veci s povinnosťou opatrovať a vrátiť ju. Navyše nemožno zabúdať na to, že cieľom smernice 94/19 je v podstate chrániť vkladateľov pred zánikom platobne neschopnej úverovej inštitúcie.¹⁹ Predovšetkým teda treba zaručiť vkladateľom, aby táto platobná neschopnosť neznemožnila vrátenie (aspoň do určitej výšky) ich finančných prostriedkov, ktoré bola úverová inštitúcia z právneho hľadiska povinná vrátiť.

86. Domnievam sa teda, že z pohľadu ochrany vkladateľov sú vkladmi chránenými smernicou 94/19 vklady odovzdané (klientmi) úverovej inštitúcii s dôverou a istotou, že ich budú môcť kedykoľvek získať späť, a to len za podmienok, ktoré sú spojené s bežnou transakciou spočívajúcou vo vrátení.

87. V konečnom dôsledku sú to finančné prostriedky, ktoré ich majiteľ *ponechá* na účte, ako sa uvádza v článku 1 bode 1 smernice 94/19, v úmysle ponechať ich na účte, až kým sa nerozhodne požiadať o ich vrátenie. Samozrejme, majiteľ ich tiež môže využívať, kým sú ponechané na tomto účte, pri platobných transakciách (platobných príkazoch a podobných transakciách), na základe ktorých po dohode s bankovou inštitúciou dôjde k odpísaniu prostriedkov z účtu.

88. Cieľom smernice 94/19 je náležite zohľadniť dôveru vkladateľov v možnosť vrátenia finančných prostriedkov *ponechaných* v úverovej inštitúcii, a to aj v prípade, ak sa táto inštitúcia stane platobne neschopnou. Normotvorca Únie tak chce predísť nákladom, „ktoré by mohli vyplynúť z hromadného výberu bankových vkladov nielen z tých úverových inštitúcií, ktoré majú ťažkosti, ale aj zo zdravých inštitúcií, v dôsledku straty dôvery vkladateľov vo funkčnosť bankového systému“²⁰.

89. Cieľom smernice 94/19 je zaručiť túto konkrétnu dôveru, a nie dôveru, ktorá má všeobecne existovať v prípade akéhokoľvek právneho úkonu. Táto smernica nezaručuje vrátenie finančných prostriedkov, ktoré boli odovzdané ako protiplnenie za akýkoľvek zmluvný záväzok, ale výlučne vrátenie finančných prostriedkov, ktoré vkladatelia zverili úverovej inštitúcii s istotou, že ich kedykoľvek môžu získať späť.

90. Je zřejmé, že finančné prostriedky použité pri plnení záväzku prijatého v rámci akéhokoľvek iného zmluvného vzťahu požívajú všeobecnú ochranu, ktorú právny poriadok poskytuje platne uzavretým zmluvám. Tejto (všeobecnej) ochrany sa však treba domáhať prostriedkami stanovenými v konkrétnom prípade na uplatnenie právnej zodpovednosti toho, kto si neplní svoje zmluvné záväzky, ku ktorým nepatria prostriedky upravené v smernici 94/19.

b) O možnosti považovať za „vklad“ finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-688/15

91. Súdny dvor v rozsudku z 21. decembra 2016²¹ jednoznačne konštatoval, že kúpa akcií spoločností nie je chránená smernicou 94/19. Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, bolo potrebné určiť, či citovaná smernica zahŕňa ochranu podielov schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore. Súdny dvor dospel k záveru, že „nadobudnutie takých podielov sa... viac podobá kúpe akcie, na ktorú sa podľa smernice 94/19 nevzťahuje záruka, ako na vklad na bankový účet“²².

¹⁹ Prvé a druhé odôvodnenie smernice 94/19.

²⁰ Štvrté odôvodnenie smernice 94/19.

²¹ Vervloet a i. (C-76/15, EU:C:2016:975, bod 67).

²² Tamže.

92. Keďže v uvedenej veci bolo potrebné objasniť len to, či nadobudnutie týchto konkrétnych podielov možno zaradiť pod pojem „vklad“ v zmysle smernice 94/19, Súdny dvor nemusel podrobne skúmať inštitút upísania akcií, pričom len konštatoval, že tento inštitút je vyňatý z pôsobnosti smernice 94/19. Táto otázka naopak výslovne bola položená v tomto konaní, a preto je potrebné vychádzať z dôvodov, o ktoré sa konkrétne opiera uvedené kategorické konštatovanie Súdneho dvora.

93. Ak sa obmedzíme na okolnosti veci C-688/15, ako sú opísané v rozhodnutí vnútroštátneho súdu, domnievam sa, že finančné prostriedky, o ktoré ide v tejto veci, nemožno považovať za „vklad“ v zmysle článku 1 bodu 1 smernice 94/19.

94. Pripomínam, že išlo o sumy vložené na účet vedený v jednej úverovej inštitúcii (FINASTA) na meno inej úverovej inštitúcie (Snoras), ktoré boli určené na kúpu nových akcií vydaných druhou uvedenou úverovou inštitúciou. Tieto sumy buď boli vložené priamo (jednotlivcami) na účet, ktorý si Snoras založila v spoločnosti FINASTA, alebo prostredníctvom prevodov na uvedený účet, ktoré uskutočnila Snoras z účtov, ktoré mali jej klienti (ktorí s tým súhlasili) otvorené v spoločnosti Snoras. Skôr než mohlo dôjsť ku kúpe akcií, litovská vláda rozhodla o vyvlastnení majetku spoločnosti Snoras z dôvodov verejného záujmu.

95. Podľa môjho názoru sumy, ktoré sú predmetom uvedených transakcií, nepredstavujú „peňažn[é] prostriedk[y] ponechan[é] na účte...“, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť“. Tieto finančné prostriedky v skutočnosti ani neboli *ponechané* na účtoch jednotlivcov, ale na účte, ktorý mala Snoras otvorený v spoločnosti FINASTA, takže – ako uvádzajú IID a Komisia – ak by existoval nejaký vklad, bol by to len vklad spoločnosti Snoras v spoločnosti FINASTA.

96. Napriek tomu možno tvrdiť, že sumy „uložené“ spoločnosťou Snoras v spoločnosti FINASTA v skutočnosti ďalej patrili jednotlivcom, ktorí ich vložili na účet. Ochrana, ktorú zaručuje článok 8 ods. 3 smernice 94/19, by sa teda mala vzťahovať aj na žalobcov. Tomuto názoru však bránia dva dôvody.

97. V prvom rade finančné prostriedky vložené na účet vedený v spoločnosti FINASTA by prípadne mohli byť chránené podľa smernice 94/19 len vtedy, ak by sa samotná FINASTA v postavení príjemcu vkladu nachádzala v stave platobnej neschopnosti, a preto by ich nemohla vrátiť, čo sa nestalo.

98. V druhom rade (odhliadnuc od toho, že súd podľa všetkého rozhodol, že predmetné finančné prostriedky sú vlastníctvom spoločnosti Snoras)²³ povinnosť vrátenia, ktorú by mohla mať Snoras, je založená na porušení zmluvy o kúpe akcií uzavretej medzi touto bankou a jej klientmi. Túto povinnosť si nemožno zamieňať s povinnosťou vrátiť finančné prostriedky zverené úverovej inštitúcii s istotou, že ich kedykoľvek možno získať späť, čo je charakteristickým znakom finančných prostriedkov chránených smernicou 94/19.

99. Inak povedané, finančné prostriedky, ktoré pani Anisimovienė a ostatní žalobcovia odovzdali spoločnosti Snoras, neboli odovzdané v dôvere, že táto spoločnosť sa zaväzuje kedykoľvek v budúcnosti ich vrátiť na ich žiadosť, ale skôr preto, že ich uhrádzajú ako protiplnenie (úhrada ceny) za nadobudnutie vlastníctva určitého počtu akcií spoločnosti Snoras. Skutočnosť, že toto nadobudnutie sa napokon nemohlo dokončiť, môže predstavovať porušenie zmluvy, pričom jeho nápravy sa treba domáhať prostriedkami, ktoré stanovujú litovské občianskoprávne alebo obchodnoprávne predpisy, ale nie prostredníctvom ochrany bankových vkladov poskytovanej smernicou 94/19.

100. Situáciu vyplývajúcu z nesplnenia záväzkov, ktoré Snoras prijala na základe zmlúv o upísaní akcií, podľa môjho názoru tiež nemožno zaradiť medzi „dočasné úložky“, ktoré sú spomenuté v článku 1 bode 1 smernice 94/19.

²³ IID to tvrdí v bode 70 svojich písomných pripomienok vo veci C-688/15, pričom cituje rozsudok Lietuvos aukščiausiasis teismas (Najvyšší súd) z 2. októbra 2013 (civilná vec č. 3K 3 470/2013). Komisia na pojednávaní tiež poukázala na tento rozsudok.

101. Žalobcovia tvrdia, že Snoras bola povinná vrátiť finančné prostriedky, ktoré jej zverili, lebo ich odovzdanie predstavovalo „bežnú bankovú činnosť“, aj keď sa táto činnosť nemohla dokončiť, lebo medzi vložením finančných prostriedkov a ich vrátením („dočasná úložka“) bolo najprv nariadené moratórium na transakcie spoločnosti Snoras a potom sa začalo konkurzné konanie.

102. Domnievam sa však, že ak by Snoras mala vrátiť finančné prostriedky, ktoré prijala ako protiplnenie za emisiu akcií, ktorá sa neskôr neuskutočnila, nebolo by to preto, lebo uskutočnila „bežnú bankovú činnosť“ v zmysle článku 1 bodu 1 smernice 94/19. Ako som už uviedol, prívlastkom „bežná“ sa označuje činnosť vykonávaná úverovými inštitúciami pri výkone ich typickej činnosti (prijímanie vratných prostriedkov a poskytovanie úverov na vlastný účet), ale nie upisovanie akcií.

103. V prejednávacom prípade finančné prostriedky neboli prijaté ako také vratné prostriedky, ale ako peňažné sumy, ktoré Snoras prijala na zvýšenie svojho základného imania, ktoré sa malo prejavíť v nových akciách, ktoré mali nadobudnúť klienti. Sumy, ktoré pani Anisimoviené a ostatní žalobcovia odovzdali, boli teda úhradou protiplnenia, ktoré nesúviselo s úschovou, udrжанím a prípadne vrátením vkladu.

104. Pripomínam, že „dočasná úložka“ spomenutá v článku 1 bode 1 smernice 94/19 vzniká v období medzi „bežnými“ bankovými činnosťami, a nie v období medzi vznikom záväzku v dôsledku porušenia zmluvy o kúpe akcií na jednej strane a skutočným splnením tohto záväzku na druhej strane. Za týchto okolností nejde o dve „bežné bankové činnosti“, medzi ktorými vznikla „dočasná úložka“, ale skôr o vyjadrenie časovej postupnosti porušenia zmluvy a nastúpenia príslušného právneho následku, ktorý z neho vyplýva.

105. Napokon považujem za takmer jednoznačné, že sporné finančné prostriedky tiež nemožno považovať za „pohľadávk[y] [vyjadrené vkladovým certifikátom] vydan[ým] úverovou inštitúciou“, takže nespádajú ani pod tretí z prípadov uvedených v článku 1 bode 1 smernice 94/19.

106. V konečnom dôsledku sa domnievam, že finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-688/15, nepredstavujú vklad podľa smernice 94/19.

107. Vnútroštátny súd však – vzhľadom na to, že vo vnútroštátnej právnej úprave boli smernice 94/19 a 97/9 prebraté jedným právnym predpisom²⁴ – tiež chce vedieť, či vnútroštátny zákonodarca môže zaradiť pod pojem „vklad“ tie „finančné prostriedky, na ktoré má vkladateľ nárok založený na záväzku úverovej inštitúcie vykonávať transakcie s finančnými prostriedkami vkladateľa alebo poskytovať investičné služby“. Vnútroštátny súd uvádza, že to stanovuje § 2 ods. 4 ZOV.

108. Podľa vnútroštátneho súdu chcel litovský zákonodarca uvedeným ustanovením rozšíriť systém ochrany vkladov na všetky finančné prostriedky ponechané na bankových účtoch bez ohľadu na účel finančných prostriedkov pripísaných na každý účet. Tento systém sa preto vzťahuje aj na finančné prostriedky spojené s investičnými službami, ktoré banky poskytujú svojim klientom.

109. Súhlasím s Komisiou v tom, že vzhľadom na to, že smernica 94/19 stanovuje len minimálnu harmonizáciu, členské štáty môžu rozšíriť rozsah ochrany, ktorú táto smernica zaručuje, pod podmienkou, že sa tým nenaruší „užitočný účinok systému ochrany vkladov, ktorý sa musí podľa uvedenej smernice zaviesť“²⁵.

²⁴ Právo Únie tomu nebráni, aj keď Súdny dvor pripomenul, že „je potrebné, ako to zdôrazňuje odôvodnenie 9 smernice 97/9, aby systém zriadený týmto aktom spĺňal požiadavky oboch smerníc“ (rozsudok z 25. júna 2015, Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas, C-671/13, EU:C:2015:418, bod 45).

²⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2016, Vervloet a i. (C-76/15, EU:C:2016:975, bod 83).

110. Odhliadnuc od tejto konkrétnej výnimky, ak sa vnútroštátny zákonodarca rozhodne označiť za „vklad“ finančné prostriedky súvisiace s poskytovaním investičných služieb, smernica 94/19 mu v tom nebráni. V takom rozsahu pri uplatňovaní príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy nebude nevyhnutné vykladať pojem investičná činnosť presne podľa znenia smernice 97/9.

111. Preto v prípade, ak sa vnútroštátny súd domnieva, že Snoras vystupovala ako investičná spoločnosť mimo pôsobnosti smernice 97/9 a že sporné finančné prostriedky jej boli odovzdané, aby ich investovala, bude musieť rozhodnúť, či to podľa vnútroštátneho práva stačí na to, aby im bola poskytnutá ochrana, ktorú smernica 94/19 nezaručuje a ktorá nemôže ohroziť systém tejto smernice.

c) O možnosti považovať za „vklad“ finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-109/16

112. Vo veci C-109/16 chcel pán Raišelis upísať dlhopisy s fixnou úrokovou sadzbou a strednodobým termínom splatnosti vydané spoločnosťou Snoras a na tento účel súhlasil s tým, aby boli určité finančné prostriedky prevedené z účtu (vedeného v spoločnosti Snoras), ktorého bol majiteľom, na iný účet, ktorého majiteľom bola táto úverová inštitúcia. Vnútroštátny súd chce vedieť, či za týchto okolností možno uvedené finančné prostriedky považovať v súlade s článkom 1 bodom 1 smernice 94/19 za „vklad“.

113. Zastávam názor, že dôvody, pre ktoré nemožno považovať za vklad finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-688/15, možno uplatniť aj na finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-109/16.

114. V tomto prípade tiež nešlo o vklady *ponechané* na účte pána Raišelisa, lebo v čase, keď bola odňatá licencia spoločnosti Snoras a začalo sa konkurzné konanie, finančné prostriedky už boli vložené na účet vedený na meno tejto úverovej inštitúcie. Preto musím na tomto mieste zopakovať to, čo som uviedol v súvislosti s povahou povinnosti vrátenia, ktorú by mohla mať Snoras.

115. Obdobne možno uplatniť vyššie uvedené dôvody týkajúce sa pojmu „dočasná úložka“, ktorá musí existovať medzi vznikom uvedenej zmluvnej povinnosti a jej skutočným splnením.

116. Finančné prostriedky, o ktoré ide v tejto veci, tiež nemožno považovať za „pohľadáv[ku] [vyjadrenú vkladovým certifikátom]“, aj keď toto tvrdenie si vyžaduje viaceré vysvetlenia, keďže – na rozdiel od prípadu, o ktorý ide vo veci C-688/15 – pán Raišelis nemal v úmysle kúpiť si akcie spoločnosti Snoras, ale upísať dlhopisy²⁶ vydané touto spoločnosťou.

117. Predmetné finančné prostriedky mali slúžiť na zakúpenie určitej formy „dlhového cenného papiera“, čo je výraz, ktorý sa používa v článku 4 ods. 1 bode 18 smernice 2004/39 v rámci zmienky o určitej kategórii cenných papierov obchodovateľných na kapitálovom trhu („dlhopisy alebo iné formy dlhových cenných papierov vrátane vkladových [certifikátov] týkajúc[ich] sa takýchto cenných papierov“).

118. Táto okolnosť by mohla byť dôležitá z hľadiska smernice 94/19, lebo medzi pohľadávkami spomenutými v článku 1 bode 1 tejto smernice v rámci definície pojmu „vklad“ sa nachádzajú práve pohľadávky zodpovedajúce „vkladovým certifikátom“.

119. V hmotnoprávnej rovine je jasné, že dlh existoval od okamihu, keď pán Raišelis a Snoras uzavreli zmluvy o upísaní dlhopisov a pán Raišelis vložil na účet uvedenej úverovej inštitúcie celkovú cenu dlhopisov.

²⁶ Dlhopis je finančný nástroj, ktorý v podstate slúži na poskytnutie úveru, ktorý pozostáva z finančných prostriedkov, ktoré sa majú vrátiť veriteľovi v lehote a za podmienok, ktoré sa podľa potreby určia.

120. Je však nesporné, že – z prísne formálneho hľadiska – dlh napokon nebol vyjadrený v podobe cenného papiera, hoci to bolo zámerom zmluvných strán. Preto sa domnievam, že tu nejde o prípad uvedený v článku 1 bode 1 smernice 94/19.

121. Napriek tomu uznávam, že hypoteticky by bolo možné predstaviť si menej striktný výklad tohto ustanovenia a na základe neho tvrdiť, že vzhľadom na to, že smernica 94/19 vyžaduje, aby bola pohľadávka „vyjadrená“ vkladovým certifikátom, v konečnom dôsledku je jej cieľom chrániť (do určitej výšky) pohľadávky, ktorých existencia je dostatočne preukázaná.

122. Ak vychádzame z cieľa chrániť vkladateľov, ktorý som už spomenul, extenzívny výklad pojmu „vyjadrená“ by sa možno mohol vzťahovať na každý „dostatočný doklad“ o existencii pohľadávky, ktorú je úverová inštitúcia povinná splatiť.

123. Aj z tohto hľadiska by však vnútroštátny súd musel posúdiť, či možno vychádzať z toho, že uzavretím zmluvy o upísaní dlhopisov medzi pánom Raišelisom a spoločnosťou Snoras a tým, že pán Raišelis si splnil svoj zmluvný záväzok odovzdať spoločnosti Snoras stanovené finančné prostriedky, je preukázaná existencia pohľadávky rovnakým spôsobom, ako keby odovzdanie finančných prostriedkov pánom Raišelisom spoločnosti Snoras bolo zaznamenané vo vkladovom certifikáte.

124. Okrem toho, ak by sa pripustil tento výklad článku 1 bodu 1 smernice 94/19, bolo by potrebné vziať do úvahy, že litovská právna úprava na základe možnosti, ktorú poskytuje článok 7 ods. 2 smernice 94/19, neposkytuje ochranu vkladovým certifikátom vydaným úverovou inštitúciou.²⁷

125. *Funkčný* výklad, ktorý som spomenul vyššie, by pravdepodobne prekračoval hranice, ktorými normotvorca Únie vymedzil definíciu prípadu uvedeného v článku 1 bode 1 smernice 94/19. V tomto ustanovení sa hovorí o „pohľadáv[ke] [vyjadrenej vkladovým certifikátom]“, teda o pohľadávke, ktorá nielen existuje z hmotnoprávneho hľadiska ako taká, ale ktorú možno formálne preukázať konkrétnym cenným papierom.

126. Španielska verzia tohto ustanovenia zrejme mimoriadne striktno vymedzuje tento cenný papier, ktorým musí byť „vkladový certifikát“ („certificado de depósito“). Iné jazykové verzie sú podľa všetkého menej reštriktívne: vo francúzskej je napríklad použité slovné spojenie „toute créance représentée par un titre de créance“²⁸. Predsa sa v nej však používa pojem „cenný papier“, teda dokument, ktorý musí „predstavovať“ pohľadávku, teda formálne ju preukazovať.

127. V konečnom dôsledku sa nezdá dostatočné, aby existenciu pohľadávky bolo možné zistiť inak než predložením listiny. *A sensu contrario*, je vylúčené samotné preukázanie zámeru vyjadriť pohľadávku alebo – v prejednávacom prípade – splnenie platobného záväzku upisovateľa dlhopisov vydaných úverovou inštitúciou cenným papierom.²⁹

128. V konečnom dôsledku zastávam názor, že finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-109/16, tiež nemožno považovať za „vklad“ v zmysle článku 1 bodu 1 smernice 94/19, hoci táto smernica nebráni tomu, aby sa podľa vnútroštátnych predpisov považovali za vklady tak tieto finančné prostriedky, ako aj finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-688/15, pokiaľ bude zachovaná účinnosť systému ochrany zavedeného uvedenou smernicou.

27 Ako sa konštatovalo v rozsudku z 25. júna 2015, Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas (C-671/13, EU:C:2015:418, bod 38), § 3 ods. 4 ZOV z ochrany vkladov vylučuje „dlhové nástroje (vkladové certifikáty) emitované samotným poisteným“. Súdny dvor považoval toto vylúčenie za zlučiteľné so smernicou 94/19, pokiaľ „sú takéto cenné papiere prevoditeľné“. Na pojednávaní litovská vláda potvrdila, že litovská právna úprava sa v tomto smere nezmenila. Preto je úlohou vnútroštátneho súdu overiť, či sporné dlhopisy spĺňajú túto podmienku, na účely ich možného vylúčenia z ochrany vkladov.

28 V tom istom zmysle sa v talianskej verzii hovorí o „debiti rappresentati da titoli“ a v portugalskej o „dívidas representadas por títulos“.

29 Význam formy potvrdzujú aj iné jazykové verzie. Napríklad v anglickej verzii je uvedené „any debt evidenced by a certificate“ a v nemeckej „Forderungen, die das Kreditinstitut durch Ausstellung einer Urkunde verbrieft hat“.

B. O rozsahu systému náhrad pre investorov podľa smernice 97/9 (druhá otázka vo veci C-109/16)

129. V odôvodnení 9 smernice 97/9 sa uznáva, že za určitých okolností „môže byť... ťažké rozlíšiť medzi vkladmi krytými smernicou [94/19] a peniazmi uloženými v súvislosti s investičnou činnosťou“. Okrem toho niektoré pohľadávky môžu byť chránené tak podľa smernice 94/19, ako aj podľa smernice 97/9. Článok 2 ods. 3 tejto druhej uvedenej smernice v takom prípade zakazuje dvojité náhradu.

130. Vnútroštátny súd sa pýta, či finančné prostriedky, o ktoré ide vo veci C-109/16 – ktoré, ako som už uviedol, nepredstavujú vklad podľa smernice 94/19 –, spadajú do pôsobnosti smernice 97/9.

1. Tvrdenia účastníkov konania

131. IID tvrdí, že na tieto finančné prostriedky sa nevzťahuje smernica 97/9. Snoras nevystupovala ako investičná spoločnosť, ale ako inštitúcia vydávajúca dlhopisy, takže škoda, ktorá vznikla klientom, vyplýva z naplnenia investičného rizika, ktoré je ako také vyňaté z pôsobnosti uvedenej smernice.

132. V tom istom zmysle sa litovská vláda domnieva, že spoločnosť Snoras nemožno považovať za spoločnosť, ktorá poskytuje investičné služby, lebo nezodpovedá profilu, ktorý vyžaduje smernica 2004/39, pričom vystupovala ako emitent dlhopisov, a nie ako investičná spoločnosť. Škoda spôsobená pánovi Raišelisovi je škoda spojená s rizikom, ktorým sa vyznačuje každá investícia.

133. Komisia tvrdí, že článok 2 ods. 2 smernice 97/9 sa má – bez ohľadu na jeho doslovné znenie v litovskej verzii – vykladať v tom zmysle, že je potrebné zabezpečiť krytie pohľadávok, ktoré vyplývajú z neschopnosti investičnej spoločnosti vyplatiť peniaze dlžné alebo patriace investorom a uložené v ich prospech v súvislosti s investičnou činnosťou. Nie je podstatné, či sú tieto peniaze uložené na účte vedenom na meno investičnej spoločnosti alebo investora.

2. Analýza otázky

134. Ako vyplýva z jej názvu³⁰, účelom smernice 97/9 nie je ochrana *investícií*, teda táto smernica nemá pokryť alebo odstrániť finančné riziko spojené s každou investíciou do cenných papierov. Jej účelom je chrániť *investorov*, a to – ako sa uvádza v odôvodnení 4 tejto smernice – konkrétnejšie alebo osobitne „drobných investorov“.

135. Cieľom je totiž zabezpečiť riziko, že „investičná spoločnosť nie je schopná plniť svoje záväzky voči svojim investorom – klientom“³¹, teda ochrániť ich pred nesplnením záväzkov, ktoré spočívajú v „poskytovan[í]... investičných služieb“ alebo vo „vykonávan[í]... investičných aktivít“³². To znamená, že investor má byť chránený pred prípadom, že spoločnosť, ktorú požiadal o odbornú pomoc pri investovaní, sa stane platobne neschopnou alebo vo všeobecnosti „... nie je schopná plniť svoje záväzky voči svojim investorom – klientom“.

136. V konečnom dôsledku sa zaručuje, aby sporitelia (alebo aspoň niektorí z nich)³³ mohli investovať s dôverou v existenciu systému náhrad, ktorý ich chráni do určitej výšky a ktorý zahŕňa „peniaze a nástroje v rukách investičnej spoločnosti“³⁴, ak táto spoločnosť nie je schopná plniť svoje záväzky.

30 Smernica „o systémoch náhrad pre investorov“.

31 Odôvodnenie 4 smernice 97/9.

32 Článok 4 ods. 1 bod 1 smernice 2004/39.

33 Podľa článku 4 ods. 2 smernice 97/9 členský štát „môže zabezpečiť, aby určití investori boli vylúčení zo systémov krytia alebo im bola poskytovaná nižšia úroveň krytia. Tieto výnimky sú uvedené v prílohe I“.

34 Odôvodnenie 8 smernice 97/9.

137. Opäť preto ide o ochranu, ktorá nahrádza využitie obvyklých mechanizmov, ktoré občianske alebo obchodné právo poskytuje účastníkom zmluvy. Odhliadnuc od zmluvnej alebo mimozmluvnej zodpovednosti investičných spoločností, ktoré nekonajú vo vzťahu k svojim klientom čestne, spravodlivo a profesionálne, hoci sa to od nich vyžaduje, alebo ktoré poskytujú nejednoznačné alebo zavádzajúce informácie o rizikách, ktoré podstupujú, systém ochrany podľa smernice 97/9 sa uplatňuje objektívne. Tým sa však nezamedzí riziku, že investícia po jej uskutočnení bude podliehať pôsobeniu trhových mechanizmov.

138. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd) zrejme považuje za preukázanú skutočnosť, že za okolností veci C-109/16 Snoras vystupovala ako investičná spoločnosť.³⁵ Jeho pochybnosti sa týkajú konkrétne možnosti považovať pána Raišelisa za investora a v dôsledku toho jeho prípadného nároku na ochranu podľa smernice 97/9.

139. Súdny dvor teda pri zodpovedaní konkrétnej otázky, ktorú mu kladie vnútroštátny súd, musí považovať za preukázané, že Snoras v tomto prípade spĺňala potrebné podmienky na to, aby sa považovala za investičnú spoločnosť.³⁶

140. V nadväznosti na vyššie uvedené treba zdôrazniť, že finančná transakcia, ktorú chcel uskutočniť pán Raišelis, sa nemohla dokončiť pre platobnú neschopnosť inštitúcie (Snoras), ktorá bola súčasne emitentom dlhopisov, ktoré chcel jej klient upísať, a investičnou spoločnosťou, ktorú tento klient poveril uvedenou transakciou.

141. Za týchto podmienok je ťažké zistiť, či majetková ujma, ktorá vznikla pánovi Raišelisovi, bola spôsobená jednou alebo druhou úlohou, ktoré vo vzťahu k nemu plnila Snoras. Prináleží vnútroštátnemu súdu určiť, ktorému z týchto prípadov zodpovedajú okolnosti sporu vo veci samej. Ak by napokon konštatoval, že po prvé Snoras vystupovala ako investičná spoločnosť a po druhé k upísaniu dlhopisov malo dôjsť v rámci zmluvy o finančných službách uzavretej s pánom Raišelisom, bude musieť rozhodnúť, do akej miery následná „neschopnosť“ spoločnosti Snoras zakladá povinnosť poskytnúť náhradu, pričom na tento účel sa vnútroštátny súd pýta na výklad článku 2 ods. 2 smernice 97/9.

142. Táto otázka bola položená v súvislosti so značným rozdielom medzi litovským znením tohto ustanovenia a ostatnými jazykovými verziami. V týchto ostatných verziách sa uvádza, že sa má zabezpečiť „krytie... pre pohľadávky vyplývajúce z neschopnosti investičnej spoločnosti... vyplatiť peniaze *dlžné* alebo patriace investorom a uložené v ich prospech v súvislosti s investičnou činnosťou“³⁷. V litovskom znení sa naopak hovorí len o peniazoch *patriacích* investorom, bez zmienky o peniazoch, ktoré im investičná spoločnosť dlhuje.³⁸

35 Podľa bodu 22 rozhodnutia vnútroštátneho súdu pán Raišelis uzavrel so spoločnosťou Snoras popri zmluve o upísaní dlhopisov aj zmluvu o poskytovaní finančných služieb klientovi, ktorý nie je profesionálom.

36 Predmetný predpoklad sa neobjavuje vo veci C-688/15, v ktorej všetko nasvedčuje tomu, že Snoras neposkytovala investičné služby. Možno preto vnútroštátny súd zamerlaj prejediciálne otázky v uvedenej veci na pôsobnosť smernice 94/19 a na možnosť považovať sporné finančné prostriedky za „vklad“.

37 Je to tak v španielskej verzii („reembolsar a los inversores los fondos que *se les adeuda* o que les pertenecen y que la empresa tenga depositados por cuenta de aquéllos en relación con operaciones de inversión“), ako aj v iných verziách, napríklad v anglickej („repay money *owed to* or belonging to investors and held on their behalf in connection with investment business“), francúzskej („rembourser aux investisseurs les fonds *leur étant dus* ou leur appartenant et détenus pour leur compte en relation avec des opérations d’investissement“), nemeckej („Gelder zurückzuzahlen, die *Anlegern geschuldet werden* oder gehören und für deren Rechnung im Zusammenhang mit Wertpapiergeschäften gehalten werden“), talianskej („rimborsare i fondi *dovuti* o appartenenti *agli investitori* e detenuti per loro conto in relazione ad operazioni d’investimento“) alebo portugalskej verzii („reembolsar os investidores dos fundos que *lhes sejam devidos* ou que lhes pertençam e que sejam detidos por sua conta no âmbito de operações de investimento“).

38 „[G]rąžinti pinigų, *priklausančius* investuotojams ir laikomus jų vardu ryšium su investicine veikla“. Takto je sformulovaný aj § 2 ods. 12 ZOV.

143. Ako ďalej vysvetlím, znenie uplatniteľného ustanovenia zahŕňa odkaz na *peniaze dlžné investorom*,³⁹ čo je konkrétne predmetom otázky vnútroštátneho súdu. Keďže tento súd nenašiel uvedený odkaz v litovskom znení tohto ustanovenia, pýta sa Súdneho dvora, či tento odkaz možno odvodiť pomocou výkladu.

144. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd) chce vedieť, či sa má článok 2 ods. 2 smernice 97/9 vykladať „v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na žiadosti o vyplatenie finančných prostriedkov, ktoré investičná spoločnosť *dlhuje investorom* a ktoré nie sú uložené na meno investorov“⁴⁰.

145. Na uvedenú otázku treba odpovedať kladne po prvé preto, lebo doslovné znenie väčšiny jazykových verzií (okrem litovskej) je zhodné. V týchto prípadoch nie je potrebné odvodiť pomocou výkladu slovné spojenie, ktorá sa má bez pochybností či výhrad považovať za súčasť samotného znenia ustanovenia. Po druhé toto riešenie najviac zodpovedá účelu predpisu, ktorým je ochrana investora.

146. Okrem toho, ako ďalej vysvetlím, predmetný článok je dostatočne jasný, presný a bezpodmienečný na to, aby sa naň mohli odvolávať jednotlivci.

C. O priamom účinku smerníc 94/19 a 97/9 (prvá a tretia otázka vo veci C-109/16)

147. Vnútroštátny súd sa tiež pýta, či sa na článok 2 ods. 2 smernice 97/9 môžu jednotlivci priamo odvolávať v súdnom konaní.

148. Komisia sa domnieva, že na túto otázku treba odpovedať kladne, lebo skutočnosť, že v uvedenom článku sú spomenuté „príslušné právne a zmluvné podmienky“, nebráni tomu, aby bola časť tohto ustanovenia týkajúca sa povinnosti vrátenia dostatočne jasná, presná a bezpodmienečná a aby zakladala práva pre jednotlivcov, keďže uvedené „podmienky“ sa týkajú len spôsobu vyplatenia náhrady.

149. Táto pochybnosť bola vyriešená rozsudkom z 25. júna 2015, *Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas*⁴¹, v ktorom Súdny dvor určil, že „smernica 97/9 je, pokiaľ ide o vymedzenie prípadov, na ktoré sa vzťahuje ochrana, dostatočne jasná, presná a bezpodmienečná na to, aby sa jednotlivci mohli priamo na túto smernicu odvolávať“.

150. To isté platí pre článok 1 bod 1 smernice 94/19 a pre definíciu pojmu „vklad“ uvedenú v tomto ustanovení, na ktorého priamy účinok sa vnútroštátny súd tiež pýta.

151. V každom prípade, ako to bolo aj vo veci *Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas*⁴², vnútroštátny súd musí „overiť, či IID, o ktorom je nesporné, že jeho úlohou je zabezpečenie ochrany vkladov a investícií voči investorom v prípade platobnej neschopnosti finančných inštitúcií“, spĺňa podmienky, ktoré musia spĺňať „subjekty, voči ktorým sa možno dovolať ustanovení smernice, ktoré môžu mať priame účinky“. Jednou z nich je, aby išlo o „orgán, ktorý bol bez ohľadu na svoju právnu formu v zmysle aktu verejnej moci poverený plniť pod kontrolou tejto moci službu vo verejnom záujme a na tento účel disponuje väčšími právomocami v porovnaní s pravidlami uplatniteľnými vo vzťahoch medzi jednotlivcami“⁴³.

39 Ako Súdny dvor pripomenul v rozsudku zo 7. júla 2016, *Ambisig* (C-46/15, EU:C:2016:530, bod 48), „formulácia použitá v jednej z jazykových verzií ustanovenia Únie [sa nemôže] chápať ako jediný základ na výklad tohto ustanovenia, prípadne sa nemôže v tejto súvislosti považovať za ustanovenie, ktoré má prednosť pred inými jazykovými verziami. Ustanovenia práva Únie sa musia vykladať a uplatňovať jednotným spôsobom pri zohľadnení existujúcich verzií vo všetkých jazykoch Únie. V prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými zneniami textu práva Únie sa tak má predmetné ustanovenie vykladať v závislosti od všeobecnej systematiky a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou“.

40 Znenie druhej otázky vo veci C-109/16. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

41 Vec C-671/13, EU:C:2015:418, bod 58.

42 Rozsudok z 25. júna 2015 (C-671/13, EU:C:2015:418, bod 59).

43 Tamže.

VI. Návrh

152. Na základe vyššie uvedeného navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré položil Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd, Litva), takto:

1. Článok 1 bod 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/19/ES z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/14/ES z 11. marca 2009 sa má vykladať v tom zmysle, že definícia pojmu „vklad“ nezahŕňa:
  - finančné prostriedky prevedené z osobného bankového účtu so súhlasom jeho majiteľa na iný bankový účet otvorený na meno úverovej inštitúcie s cieľom upísať budúcu emisiu dlhopisov tejto inštitúcie,
  - finančné prostriedky prevedené za tých istých podmienok na účely kúpy akcií bankovej inštitúcie, ktoré boli predmetom verejnej ponuky na kúpu.
2. Smernica 94/19 nebráni tomu, aby sa podľa právnych predpisov členského štátu uvedené finančné prostriedky chránili ako zaručené vklady, pokiaľ sa tým nenaruší účinnosť systému ochrany zavedeného uvedenou smernicou.
3. Článok 2 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/9/ES z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov sa uplatní v prípade neschopnosti investičnej spoločnosti vyplatiť svojim klientom peniaze, ktoré im táto spoločnosť dlhuje.
4. Tak článok 1 bod 1 smernice 94/19, ako aj článok 2 ods. 2 smernice 97/9 sú dostatočne jasné, presné a bezpodmienečné na to, aby sa jednotlivci mohli na ne priamo odvolávať pred súdmi voči orgánom, ktoré boli bez ohľadu na svoju právnu formu poverené plniť službu vo verejnom záujme a na tento účel disponujú väčšími právomocami v porovnaní s pravidlami uplatniteľnými vo vzťahoch medzi jednotlivcami, čo musí určiť vnútroštátny súd.